

Ministerstwo Rolnictwa przedstawiło oficjalną interpretację w kwestii odłowu dzików. Zamieszczamy pełną treść wystąpienia skierowanego do samorządowców.

Pismo jest efektem dyskusji w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego dotyczącej przymusowego uśmiercania dzików na terenie miast ze względu na ASF. Samorządy poprosiły o interpretację przepisów, które nie pozwalają na przemieszczanie tych zwierząt, co budzi kontrowersje społeczne oraz problemy organizacyjne.

Poniżej treść pisma, jakie wysłał do członków Zespołu ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego Pan Wojciech Wojtyra – dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wystąpienie zamieszczamy też w formie PDF pod artykułem.

Szanowni Państwo,

w odpowiedzi na wniosek Unii Metropolii Polskich dotyczący działań zmierzających do zmiany obowiązujących przepisów regulujących sprawy związane z odłowem dzików na terenach zurbanizowanych, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

W aktualnym stanie prawnym odłów dzików na terenach zurbanizowanych i niewchodzących w skład obwodów łowieckich może być zasadniczo realizowany w oparciu o przepisy dwóch różnych ustaw w zależności od wystąpienia określonych przestanków:

- 1. na podstawie art. 45 ust. 3 ustawy Prawo łowieckie (1) - w przypadku szczególnego zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej przez zwierzynę (dziki). Odlów ten realizowany jest na podstawie decyzji starosty wydawanej w porozumieniu z Polskim Związkiem Łowieckim;*
- 2. na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 8g albo art. 46 ust. 3 pkt 8h ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (2) – w przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania. Odlów ten realizowany jest na podstawie rozporządzenia – aktu prawa miejscowego, wydawanego przez powiatowego lekarza weterynarii albo wojewodę.*

Odlowy, o których mowa powyżej, realizowane są za pomocą specjalnie przygotowanych do tego celu odłowni. Dodatkowo, rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/688 (3) w art. 101 określa wymagania dotyczące przemieszczania dzikich zwierząt lądowych z ich siedliska do siedliska lub zakładu w innym państwie członkowskim. Przepisy tego artykułu mają zastosowanie do wszystkich gatunków zwierząt lądowych. W rozporządzeniu tym przyjęte zostały ogólne wymagania dotyczące przemieszczania dzikich zwierząt lądowych do innych państw członkowskich. Równocześnie ze względu na występowanie na terytorium Unii Europejskiej afrykańskiego pomoru świń (ASF) na poziomie UE przyjęte zostały środki szczególne w zakresie zwalczania tej choroby wprowadzone rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2023/594 (4). W art. 48 wprowadzono zakaz przemieszczania przesyłek dzików przez podmioty na zasadach określonych w ww. art. 101 rozporządzenia delegowanego (UE) 2020/688. Przepis ten ma charakter szczególny. Zakaz przemieszczania obowiązuje nie tylko z całego terytorium danego państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego oraz do państw trzecich ale również na całym terytorium danego państwa członkowskiego. Dla przemieszczania dzików nie przewidziano odstępstwa od tego zakazu.

W obowiązującym stanie prawnym możliwy jest zatem odlów dzików wraz z ich humanitarnym uśmierceniem. Nie jest natomiast możliwa relokacja odlowionych żywych dzików na inne tereny oddalone od terenów zurbanizowanych. Takie działanie byłoby bowiem nieracjonalne z punktu widzenia trudnej walki z ASF i stanowiłoby potencjalne zagrożenie dla terenów, gdzie odlowione dziki zostałyby przesiedlone. Kolejnym argumentem przemawiającym za uśmiercaniem w sposób humanitarny dzików, które zostały odlowione jest dążenie do redukcji ich populacji na terytorium Polski i utrzymanie poziomu tej populacji na poziomie sprzyjającym ograniczeniu rozprzestrzeniania się ASF w wymiarze długofalowym. Dzik to bowiem rezerwuar i źródło przenoszenia ASF i jego populacja wymaga kontroli, czemu nie sprzyja relokowanie odlowionych i żywych dzików na inne obszary.

Warto przy tym wspomnieć, że za odlów dzików związany ze zwalczaniem ASF na terytorium Polski wraz z ich uśmierceniem i utylizacją zwłok, przysługuje dofinansowanie ze środków z budżetu państwa. Takie dofinansowanie jest uzależnione od nakazu takiego odlowu, który z powodów epidemiologicznych może zostać wydany przez powiatowego lekarza weterynarii lub wojewodę na podstawie ww. przepisów ustawy (2).

Niezależnie od powyższego, problematyka obecności zwierzyny, a w szczególności zwierząt łownych na terenach zurbanizowanych nie dotyczy wyłącznie dzików, ale również innych gatunków m.in. jeleniowatych. Temat ten wiąże się nierozdzielnie z łowiectwem i gospodarowaniem zasobami zwierząt łownych, co stanowi domenę Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Z tego powodu dokonanie kompleksowej oceny tego zjawiska i wskazanie ewentualnych środków zaradczych wykracza daleko poza kompetencje Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Biorąc pod uwagę złożoność ww. tematyki, zasadne wydaje się zainicjowanie przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska prac nad opracowaniem stosownych rozwiązań w odniesieniu do problemu obecności zwierzyny dzikich na terenach zurbanizowanych.

Z wyrazami szacunku

Wojciech Wojtyra

Dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii

Podstawa prawna:

- (1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075, z późn. zm.);
- (2) ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2023 r. poz.1082, z późn. zm.);
- (3) rozporządzenie delegowane (UE) 2020/688 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do wymagań w zakresie zdrowia zwierząt dotyczących przemieszczania zwierząt lądowych i jaj wylęgowych w obrębie terytorium Unii (Dz.U. L 174 z 3.6.2020, str. 140 z późn. zm.);
- (4) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/594 z dnia 16 marca 2023 r. ustanawiające środki szczególne w zakresie zwalczania chorób w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń oraz uchylające rozporządzenie wykonawcze (UE)2021/65 (Dz. Urz. UE. L Nr 79, str. 65, z późn. zm.).